

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2009. NOVEMBER XX. ÉVFOLYAM 21. SZÁM

KÖVEK ÉS LELKEK ÁRNYÉKÁBAN

Tíz nap Itáliában

„A kultúra sohasem cserélhet helyet a kultusszal, sohasem válhat eszközből céllá.” Protestáns teológusok egy csoportja az európai keresztyénség egyik bölcsőjének számító Itáliát kereste fel (szerzőnk jobbról az első). A háttérben a Colosseum

Kultusz és kultúra ősidők óta együvé tartozik. Ezt igazolja a közös latin gyök is. Ezzel a gondolattal indultunk útnak mi: protestáns teológusok egy csoportja a húsvéti utáni napokban, hogy az európai keresztyénség egyik bölcsőjének számító Itáliát vallásilag és művészeti-leg közelebről megismerjük.

A mintegy tíz nap alatt olyan helyeket tekintettünk meg, ahol keresztyén eleink hitükért küzdöttek, Isten dicsőségére templomokat emeltek, és híressé vált művészek szemét gyönyörködtető módon ragadták meg az örök szépséget.

Első állomásunk a díszes, szokatlan fekvésű város, **Venice** volt. A hagyomány szerint a Szent Márk téren található ódon bizánci stílusú bazilikában őrzik Márk apostol földi maradványait. Jó volt látni, hogy a rengeteg turista között, akadtak hívők is, akik nemcsak szájtátva csodálták az impozáns templom kincseit, hanem szívüket imádságban Istenhez emelték.

Ravenna egyedülálló ókeresztyén örökséget megcsodálva, tovább indultunk utazásunk központi célja felé. **Rómát** és **Vatikánvárost**

szerettük volna bejárni a rendelkezésünkre álló öt nap alatt, ám ez lehetetlen vállalkozásnak bizonyult. Még felületes bámészkodásra sem lett volna elég ez a kevés idő. Épp ezért döntöttünk a minőség mellett, a mennyiség rovására. Aránylag keveset néztünk meg a rengeteg látnivalóból, de megpróbáltunk alaposak lenni az adott keretek között.

Nehéz dolga van e sorok írójának, amikor megpróbál kiemelni néhány mozaikot a sok élményből. Ha ki is emel valamit, akkor az csak személyes vélemény lehet, mert nagy valószínűséggel mindenki mást őrzött meg szívében a látottak és tapasztaltak közül.

Vatikánváros (*Stato della Città del Vaticano*) a világ legkisebb területű állama, a katolikus egyház központja. Államformájában is egyedülállóan számít, hiszen egyházi-klerikális monarchia, egyedüli és abszolút uralkodója a mindenkori római püspök, a pápa. Ottjártunkkor érdekes kiállítással emlékeztek a lateráni szerződés aláírására, amely 80 évvel ezelőtt (1929. február 11.) mondta ki a Vatikánnak az Olasz Királyságtól való függetlenségét.

NAGY NORBERT teológiai hallgató

FOLYTATÁSA A 4. OLDALON

HETEDIK KÜRTSZÓ

A súsárló

HA A FA elfogy, kialuszik a tűz; ha nincs súsárló, megszűnik a háborgás – tanítja a Szentírás (Péld 26,20). Márpedig súsárlók, rágalmazók, pletykaterjesztők mindig is léteztek, ezért a világon soha nem szűnt meg a háborgás. Magatehetetlenül és szomorúan nyugtázzuk, amikor visszahalljuk, hogy a személyünket, a munkánkat becsmérelték, elefántot csináltak a bolhából, halottnak mondták az élőket. De sokkal nehezebb elviselni a súsárlás hullámain: a felkorbácsolt indulatokat, a felgerjesztett ellenszenvet, az előítéleteket – a háborgást és a hóbörgést. AMIKOR A pletykások, a rágalmazók légből kapott vagy félig igaz információkat terjesztenek, olykor lavinákat indítanak el. Nagyon sok embernek okoznak fájdalmat és kellemetlenséget. Vannak olyanok, akiknek nevét örökre befekélti egy rosszindulatú rágalom. Olyanról is tudunk, aki kétségbeesésében a halálba menekült, mert nem bírta elviselni a társadalom megvetését, ami kártékony hazugságok nyomán rávetült egész életére. Mások nagy energiákat fektetnek abba, hogy megcáfolják a rágalmakat, felfedjék a hazugságot, aztán rájönnek, hogy a hazugság olyan, mint a légyapír: minél inkább vergődik az áldozat, annál inkább belegabalyodik.

A SÚSÁRLÓK talán nem tudják, mit tanít a kilencedik parancsolat: „Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot!”, és esetleg nem ismerik hitvallásunk, a Heidelbergi Káté idevágó magyarázatát sem: „senki ellen hamisan ne tanúskodjam, senkinek szavait el ne csavarjam, mást rágalmazó és gyalázó ne legyek, (...) felebarátom becsületét és jó hírnevét tehetőségem szerint oltalmazzam és előmozdítom.” DE AZ IS lehet, hogy nagyon is jól tudják, milyen a rágalom természete, és a céljuk pontosan az, hogy másokat lejárássanak, „kicsináljanak”, akár magával az örödgeleg szövetkező is. Megfigyelendő, hogy az élenjáró súsárlók mindig a lógást kedvelik a munka igazi mezején, miközben másokat neveznek lustának és hozzá nem értőnek. Ők azok, akik a saját munkájukkal alig törődnek, de részletezve be tudnak számolni arról, mit nem tettek – vagy mit tettek rosszul – mások. Mindenkiről tudják, hogy erkölcstelen, tolvaj és hazug, csak a saját életük fertőjét nem akarják feltárni, hanem sűrűn befedik hazugsággal. Sőt, a mások szüntelen rágalmazása pontosan arra szolgál, hogy eltereljék a figyelmet a saját személyükről, az igazi problémákról és annak okairól.

KÜLÖN FIGYELMET érdemel az az aljas módszer, amikor valakit úgy dicsérek meg, hogy valójában a legsúlyosabb vádakat kenik rá. A „dicsérve gyalázás” módszerét a legelvetemültebb súsárlók alkalmazzák, a pátosz, kegyesség és jóindulat álcája alatt pimaszul nagyokat rúgva embertársaikon.

WAGNER ERIK

FOLYTATÁSA AZ 5. OLDALON

„És lelkében elkeseredve könyörge az Úrnak és igen sir vala. És fogadást tőn, mondván: Seregeknek Ura! Ha megtekinted a te szolgáló leányodnak nyomorúságát, és megemlékezel rólam, és nem feledkezel el szolgáló leányodról, hanem fiúmagzatot adsz szolgáló leányodnak: én őt egész életre az Úrnak ajánlom, és borotva nem érinti az ő fejét soha!”

(1Sám 1,10-11)

Igénk egy síró feleségről szól, egy asszonyról, aki azért van elkeseredve, mert évek óta nem marad áldott állapotban, még nem vált anyává. Az elkeseredett Anna nagyon vágyott gyermekre, de az Úr bezárta méhét. Anna férjével együtt gyakorolta kegyességét, istenfélő életét, mégsem fogant gyermek méhében. Anna is, férje is, úgy gondolta, hogy ők mindent megtettek azért, hogy házasságukban gyermekáldás legyen, ám az Úr nem így gondolta, az Úr nem adott életet, jövőt az Anna méhébe. Fájt Annának, de férjének is, hogy az Úr nem könyörül rajtuk, az Isten szeretetének jelét, a gyermeket megvonta tőlük. Érdekes, hogy nem olvassuk azt a Szentírásban, hogy Anna és férje együtt rendszeresen imádkozott volna, azért, hogy az Úr ne zárja el előlük a gyermekáldás lehetőségét. Anna akkor öntötte ki szívét az Úrnak, amikor már sok éve bosszantotta, gúnyolta őt asszonytársa Peninna. Anna elkezdett kiáltani az Úrhoz,

A LÉLEK CSENDJE

Istennek tett fogadalmaink

sírva könyörgött Istennek, hogy irgalmazzon neki, adjon életet méhébe. Anna azonban nem csak elkérte a gyermekáldást Istentől, hanem magát megalázva fogadalmat is tett, hogy az Úrnak ajánlja fiúmagzatját.

Napjainkban is élnek köztünk síró, elkeseredett feleségek, asszonyok. Sokan azért sírnak, mert ők még nem szültek és szülhettek gyermeket, mások sírnak azért, mert másfajta fájdalom van, az Úr bezárt az ő életükben is egy másféle lehetőséget. Gyülekezeteinkben is vannak istenfélő asszonyok, templomos házaspárok, akik évek óta várják a gyermekáldást, de az Isten még nem ajándékozta meg őket gyermekkel, vannak családok, ahol fájó sebek égnek, amelyek nem gyógyultak be, vagy újra és újra véreznek a lélekben.

Anna elkeseredésében könyörögni kezdett, teljes szívvel-lélekkel az Úrhoz fordult, kiöntötte szívét mennyei Atyjának, megalázta magát Istennek. Sírásban, fájdalomban, eljut-e az ember odáig, hogy Isten előtt sír, Istennek önti ki szívét? Az elkeseredés eljuttatja-e a szenvedő embert a könyörgésig, az Istenrel való beszélgetésig? Ha egy asszony, egy házaspár gyermekre vágyik, vajon mi ezzel igazi célja, a saját akaratát akarja érvényesíteni, vagy az Úr akaratát akarja elkérni?! A házastársak maguknak

kérnek gyermeket, a maguk örömére akarnak gyermeket vagy az Úrnak ajánlják, az Úr dicsőségére akarnak felnevelni a gyermeket és az Urat szolgáló személyiség megszületésében akarnak segíteni, bábáskodni?!

Áldás az, amikor egy házaspár azért vágyik gyermekre, mert együtt akarnak dicsérni az Urat. Áldott az az édesanya, aki Istentől kéri el a gyermekáldást, aki segítőtárs akar maradni abban, hogy Isten szerint élő, Istent szolgáló felnőtté váljon gyermeke.

Figyeljünk oda az imádkozó házaspároknak, a gyermeket váró családokra, tanítványaink gyermekeinket, ifjainkat a gyülekezeti élet során szolgálataira, emlékeztessük őket arra, hogy édesanyjuk az Úr előtt fogadta meg – főleg kereszteléskor –, hogy az Úr követésére nevelje és nevelteti őket. Tartsuk be Istennek tett fogadalmainkat!

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

„SZÍVEMET HOZZÁD EMELEM” – KÁLVIN ÉLETE (8.)

Kálvin betegsége, halála

Kálvin többféle betegségben szenvedett. Mindenféle betegsége helytelen életmódjából eredt. Diák korától alig aludt és evett. Az állandó alvász- és táplálékmevönás következtében véglegyengülésben halt meg.

1564. február 6-án prédikációját nem tudta befejezni a vérhányás miatt. Bibliamagyarázati összefüggésekre még elvitette magát március 31-ig. Március 27-én elment a városi tanács elé és könnyhullatással köszönte meg támogatásukat és búcsúzott. Barátai körülötte voltak betegsége idején. A tanács is meglátogatta, április 28-án pedig a városi és vidéki lelkészekől vett búcsút.

Szellemi munkájában még valahogy támogatathatta eszmei elhivatottsága, a kreatív gondolkodás utolsó erőfeszítései („Hát azt akarjátok, hogy heverésben találjon az Úr?” – T. Béza: Kálvin János élete, 68. o.) de maga is érzi a véget, elbúcsúzik a tanácstól, lelkész barátaitól, végrendelkezik, felkészül a halálra.

Béza, mint kortárs emlékező, közelebb hozza hozzánk Kálvint, akiről azt is meg tudjuk, hogy nagy életművének kialakítása

mellett sokféle betegséggel küszködött, azokat türelemmel viselte, és méltósággal várta élete kimúlását.

Február 28-án tartott búcsúbeszédében így fogalmazott: „Sokféle gyengeségem volt, amiket el kellett viselnetek, és az, amit elvégeztem, alapvetően semmi. A gonosz emberek bizonyára visszaélnék majd ezzel a megállapításommal. De ismételtlen csak azt mondom, az összes dolog, amit elvégeztem, semmiség, s én csak egy nyomorult teremtmény vagyok. Azt elmondhatom magamról, hogy jót akartam, hibáimmal mindig igyekeztem szembenézni, s az istenfélelem mélyen gyökeret vert a szívemben. Ti tanúsíthatjátok, hogy jók voltak törekvéseim. Ezért kérem, hogy a rosszat bocsásátok meg nekem. Ha pedig valami jó is adódott, kérlek, ti is törekedjetez erre és kövessétek a jót!” (Békefi Lajos)

Kálvin május 27-én halt meg. Minden pompa nélkül temették el. Sírját nem jelölték meg, ami később feledésbe merült. Ma nem tudják, hogy hol nyugszik földi porhüvelyé. (Vége)

DR. CSOHÁNY JÁNOS

MURAKÖZY GYULA

Kálvin

*Két arca van: az egyik rám mered,
Mint büszke kőszirt nyüzsgő völgy felett,
Lelkünkbe néző lelkiismeret.*

*Dacos kemény arc. Gránitból faragták.
Tekintete a végtelen szabadság.
Belécsönkulnak gyilkos, balga szablyák.*

*Századok fölött virraszt egyedül,
Magános, büszke csönd veszi körül,
Lelkén az óriások gondja ül.*

*A másik arca szenvedő, szelíd...
Hordozza titkon mások könnyeit;
S magányok mély völgyében rejtezik.*

*Alázatos arc... Remegő gyerek...
Amazt mi látjuk, földi emberek,
Ezt csak az Úr, a csillagok felett.*

TANÉVNYITÓ ÜNNEPSÉG A PKE-N

Hálaadás és új célkitűzések

Október 4-én, pénteken délelőtt került sor a tízéves Partiumi Keresztény Egyetem hagyományos tanévnyitó ünnepségére, a várad-újvárosi református templomban.

Csúry István megbízott püspök a 2Móz 12,14 alapján hirdetett igét. „Isten megígéri partiumi, erdélyi népünknek, hogy nem fog lemondani rólunk. Ha tudjuk, hogy mi a célunk és így indulunk el, akkor nincs mitől tartanunk” – hangsúlyozta az igehirdető.

A megjelent tanárokat, diákokat, meghívottakat **Dr. Hermán M. János** tanszékvezető, megbízott egyetemi lelkész köszöntötte. Kiemelten is üdvözölte a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnázium nagy számban megjelent tanulóit, akik reményesség szerint a következő években az egyetem utánpótlását biztosítják majd. Hangsúlyozta: a tavalyi tanévhez képest 10 százalékkal több elsőéves – szám szerint 384 – kezd meg tanulmányait a PKE-n.

Nemcsak tíz év áll mögöttünk, hiszen közel 20 esztendő telt el a Sulyok István Református Főiskola megalapítása óta – emlékeztetett ünnepi beszédében **Tőkés László** EP-képviselő, a PKE elnöke. Az egyetem létrejöttét nem egy kiragadott dátum, hanem maga a folyamat jellemzi leginkább, ezért évfordulói esztendő keretében ünneplik majd az elmúlt két évtized megvalósításait. A volt püspök köszöntötte az univerzitás új hallgatóit, akikkel egy héttel korábban, a

Sólyomkőváron megrendezett gólyatáborban személyesen is találkozott. Beszéde végén a Váradról elszármazott, nemrég Bolyaidíjban részesült Ritoók Zsigmond akadémikus pedagógiai hitvallását idézte: az embernek szeretnie kell, amit tanít és szeretnie kell, akit tanít.

Dr. Horváth Gizella rektor köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik segítettek az intézményt az eddig megtett úton. Terveik között említette, hogy az idei tanévben szeretnének minden szakot akkreditálni, ősz folyamán sor kerül az egyetemi választásokra, és felújítási munkálatokat is beindítanak.

Bátorság, hozzáértés, anyagi alapok megteremtése – csak ezek együttes megléte tette lehetővé a PKE létrejöttét – hangsúlyozta **Dr. Szilágyi Pál**. A váradi református felsőoktatás közel két évtizedes történelméből a Sulyok István Református Főiskola megalapítását, az egyetemalapítást, az akkreditáció elnyerését és az idén beindult három mesterképzést emelte ki a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem volt rektora. **Dr. Jávor András**, a Debreceni Egyetem rektorhelyettese rámutatott: egyetemük integrációs szerepet kíván betölteni a kárpát-medencei magyarság oktatásában. **Lőrincz Ottó** apátkanonok-plébános, arra kérte a diákokat, hogy tanulmányaik során törekedjenek egyéniséggé válni, legyen saját véleményük. Az anyaország képvisel-

A várad-újvárosi református templomban tartották a tízéves egyetem idei tanévnyitóját

tében **Szilágyi Mátyás** kolozsvári főkonzul és **Füzes Oszkárné Bajtai Erzsébet**, a bukaresti nagykövet felesége köszöntötte a hallgatókat és tanáraikat.

Az évnyitó verses-zenés műsora során fellépett a Partiumi kórus, Márkus Zoltán vezényletével, illetve Meleg Vilmos színművész; kiemelkedő sikert aratott Xavier Rivadeneira, a Magyar Állami Operaház szólistájának fellépése.

Az ünnepség az elsőéves hallgatók fogadalmötletével és a Himnusz eléneklésével zárult.

F. T.

AZ IMÁDSÁG FOLYAMATOS ÉLETSZÜKSÉGLET

Ifjúsági napot tartottak Pósalakán

Szeptember 26-án ifjúsági találkozóra gyülekeztek a pósalakai református templomba. Harmadik alkalommal szerveztek keresztény ifjúsági találkozót a Sebes-Körös menti református gyülekezetek fiataljai részére.

A házigazda Pósalakai Református Egyházközösség lelkipásztor **Pál László** és neje **Pál Timea** szeretettel fogadta a közel 60 létszámú kedves visszatérő és új arcokat a szomszédos falvakból. Örömmel jelentek meg Pusztáújlak, Mezőtelki, Fugyi, Élesd, Magyarkakucs fiataljai lelkipásztorokkal együtt, a napsütéses kedvező napon. Jelenlétükkel megtisztelték a találkozót a nagyvárad-velencei és nagyszalontai gyülekezetek ifjúsági csoportjai.

Miután mindenki regisztrálta magát, kezükben a találkozó programjával, énekeivel és a névjegykártyával gyülekeztek a templomba. Itt az ének repertoár az imáról szólt, amelyet a fiatalok lelkesedéssel énekeltek. Az énekeket vezették, és hangszeren kísérték: **Pál Timea** gitár, **Farkas Csenge** gitár, és **Gyulai Gabriella** billentyűs. A találkozó központi témája: *Kálvin az imádságról* -

Jó hangulat és lelki feltöltődés jellemezte a pósalakai ifjúsági napot

hogyan imádkozunk? Az előadó **Kovács István** krasznai missziós lelkész volt. A hit leggyakoribb érintkezése az Istennel az imádság – idézte az előadó Kálvint. A hit legfőbb gyakorlása az Istennel való kommunikáció. A mai fiatal generáció többsége kevesebb időt szán az imádságra, mert egy ráérő, idős korban való időtöltésnek tartja, utolsó lehetőségnek a bajban. Ezért sokan félreértik Istent, pedig Ő nem azt mondja, hogy bármit

kérünk, megad. Az imádságnak van aktualitása, hiszen egy folyamatos életszükséglet a hívő ember számára. Az előadásban több bibliai személy kitaró, hálaadó és éber imádságaról hallottak, ahol az ajkak és az élet imája összhangba került. Ezért az ima nem az ajándékkal, hanem az ajándékozó Istennel hoz kapcsolatba.

Az előadást kiscsoportos beszélgetés követte, ahol a résztvevők elmélyültebben tudtak beszélni a témáról. A pósalakai fiatalok az Imafal című pantomimot és a *Soha nem ismertelek* című jelenetet adták elő. A változatos program része volt az activity, stratégiai csapatjátékok, és a body painting (alkar dekoráció).

A találkozó a kiscsoportok beszámolóival és minden résztvevő rövid imájának a felolvasásával zárult, ami a nap áldott jellegét erősítette. Nem hiányzott a jó hangulat, és lelki töltődés mellett az uzsonna és a finom gulyás, amit a fiatalok az Ároni áldás című énekkel köszöntek meg a pósalakai nőszövetségnek.

A pósalakai gyülekezeti tagok adakozásával és segítő kezeikkel vált valóra ez a találkozó. Isten velünk, viszontlátásra - hangzott a helybeli lelkész zárszavában. Soli Deo Glória!

Kálvin öröksége (2.)

Az **autonom, testületi igazgatás alatt álló egyházszervezet** Genfben nem valósulhatott meg. Kálvin realpolitikus volt, aki tudomásul vette, hogy a genfi városállam polgári vezetése nem adja ki kezéből teljesen az egyház irányítását, de Kálvin szívós munkájával részben sikerült megvalósítania azt. Olyan országokban, amelyekben az uralkodó, vagy kormányzat nem akarta a református egyház igazgatását saját kezében tartani az egyház autonómiája és testületi öngazgatása megvalósult, így Franciaországban és Hollandiában a reformáció századában, a XVII. század közepén pedig a puritánus mozgalom győzelmé után Angliában. Erdély és Magyarország esetén helyzete külön tanulmányozást érdemel, mert ott a helyzet bonyolult volt e téren.

Az **egyház egységének munkálásával** elévülhetetlen érdemeket szerzett Kálvin. Az 1540-es években, strasbourg-i éveitől részt vett a római katolikus és a lutheri egyház egyesítési tárgyalásain. Az egyesítés nem sikerült. Megkísérelte az evangélikus egyház és a zürichi egyház 1536-tól érvényben volt Wittenbergi Egyezményének életben tartását 1544-ben, amikor Luther oktalatlanul megtámadta a zürichieket. Ez sem sikerült. Sikerült viszont 1549-ben az ő kezdeményezésére Bullinger Henrikkel (1504-1575) megegyezni a zürichi és a genfi reformáció egyesítéséről, megkötötték a Consensus Tigurinust = Zürichi Egyezményt. Azóta beszélhetünk református egyházról.

A **tudományos, gazdasági és társadalmi haladás előmozdítása**. A tudomány fejlődése elől azzal háritotta el az akadályt, hogy Kálvin az angyalok üdvözvetítő és

világkormányzást segítő szerepét tagadta. Isten egyedül teremtője, gondviselője a világnak. A természeti erők, jelenségek mögött nem állnak mágikusan kezelhető lelkes lények, akkor pedig a természet és törvényei megismerhetők. A XVII. században főleg az angol puritánizmus hatására az a felfogás uralkodott el, hogy Isten a teremtéskor az embernek megparancsolta a természet törvényeinek megismerését és uralma alá hajtását. Ők meg voltak győződve arról, hogy egy emberöltő alatt ezt meg is tudják tenni. Részben ez a magyarázata a XVII. század nagy tudományos felfedezéseinek. A gazdasági élet kibontakozását a kamatszédés engedélyezésével érte el, hiszen valóságos felszabadította a pénzgazdálkodást azzal, hogy tévesnek nyilvánította a korábbi kamatszédési tilalmat, ami minden kamatot uzsorának, azaz bűnnek bélyegzett. Azt valotta, hogy aki saját maga, vagy családja nyomorától való megmenekülése miatt kér kölcsönt, az ilyennek keresztyéni testvéri segítőként kell kölcsönt adni és utána nem szabad kamatot számítani, de ha ez a szűkség helyzet nem áll fenn és pusztán vagyona gyarapítása érdekében vesz fel kölcsönt, akkor a kölcsön által elért nyereségből köteles részesedést – kamatot – adni a kölcsönzőnek, mert meglopja azt, ha nem teszi. A kereskedő sem csaló, aki embertársai becsapásából él, mert fáradozik, kockázatot vállal ezért megilleti a tisztességes polgári haszon. Korábban az volt a teológiai álláspont, hogy a kereskedő becsapja embertársait, mert nem annyiért adja az árut, amennyiért vette. A svájci ötvözőknek a római katolikus kegytárgyak készítése megcsappanása korá-

ban azt javasolta, hogy készítsenek órát és hangszert. A munkát Pál apostol tanítása alapján mindenkire nézve kötelességnek tekintette és istentiszteletre nyilvánította. A teremtéskor az embernek adott isteni parancsra vezette vissza a munkálkodás kötelezettségét. Az életvitelre pedig tisztes mérsékletet írt elő, de a becsületes tevékenységgel gyarapodást Isten dicsőségére mutató jelnek tartotta, a vagyonnal Isten és az embertársak javára sáfárkodjanak. A kultúra, a közjó, az iskolázás, a munkaképtelenek segítése kötelesség, amit a társadalmi szerveknek kell megszervezniük, de a dologtalan, rest élet kedveléséből fakadó koldulást, a társadalmon való élőködést elítélte és megengedhetetlennek tartotta. Genfben kiküszöbölték azt. Nem volt koldus, mert a munkaképeseknek munkát adtak és méltó bért, a munkaképteleneket pedig eltartották, a beteg szegényeket ingyen gyógyították. Felfogása e téren is teljesen más volt, mint a középkori egyház nyomort, szegénységet, bőjtölést önsanyargatást dicsőítő aszkézisért való rajongása, másfelől számtalan ünnepnap tartási gyakorlata.

Hallatlan szerénysége és fanatikus munkakényszere csupán megfelelő kritikával szemlélendő. Kálvin úgy rendelkezett, hogy sírját ne jelöljék meg, aminek az lett a következménye, hogy azóta teljesen feledésbe merült, hogy hol van eltemetve. Ez történeti gondolkodás volt. Nem kellett volna abból egyfajta szentként tisztelésnek következnie, ha tudják az utódok sírja hollétét. Szenci Molnár Albertnek Béza még megmutatta a Kálvin sírját. De ez a túlzott szerénység jellemezte egész életét a genfi reformátornak.

DR. CSOHÁNY JÁNOS

TÍZ NAP ITÁLIÁBAN

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

A **Szent Péter Bazilikát** (*Basilica Sancti Petri*) a világ legnagyobb keresztyén templomaként tartják számon. Befogadóképessége 60.000 fő. Ennek ellenére nem ez a pápa székesegyháza, mint ahogyan azt sokan gondolnák, hanem a Lateráni Szent János Bazilika.

A hagyomány szerint a templom azon a helyen áll, ahol Péter apostol, Róma első vértanú-püspöke van eltemetve. Éppen ezért megkülönböztetett tisztelet övezi e helyet, és számos történelmi jelentőségű esemény színhelye volt az idők során. A templomban vannak eltemetve jónéhányan a pápák közül, így a II. Vatikáni Zsinatot meghirdető Boldog XXIII. János, vagy a lengyel pápa, II. János Pál is. A bazilikának magyar vonatkozású része is van, hiszen grottájában található a Magyarok Nagyasszonya kápolna, mely jelezi a népek a keresztyénséghez való ezeréves kötődését és az egyház ügyéért való áldozatát.

Lehetetlen vállalkozás öt nap alatt bejárni Rómát és a Vatikánvárost. Az itáliai utazás résztvevői

A Vatikánban járva nem hagyhattuk ki a **múzeumokat** (Musei Vaticani) sem, melyek a világ egyik legnagyobb műkincs-gyűjteményét alkotják. Páratlan műalkotások, ósrégi tárgyak, kincsek hirdetik egy letűnt kor emlékét, és keresik a mában élő embert. Sok szempontból lehet véleményt alkotni róluk és tulajdonosukról, az egyházzal is. Ebben a kérdésben döntsön az Olvasó!

Rómát elhagyva, s immár hazafelé tartva, felkerestük az egészen más lelkiséget árasztó kisvárost, **Assisét**. Azt a várost, ahol Szent Ferenc született, alapított szerzetesi közösséget és kapta meg – a történelemben először – a jézusi stigmákat. A csendes hegyi városka kitűnő hely volt az imára, elcsendesedésre számunkra is. Assisi után már csak a híres toscánai Firenze városának bámulatos reneszánsz öröksége várt ránk, melynek megtekintését követően az otthoni tájak felé vettük az irányt.

Ezzel befejeződött tíznapos itáliai utazásunk. Sok tanulságos élményt hoztunk haza, és megannyi kérdést tettünk fel magunkban a látottak kapcsán. Egy azonban biztos: a kultúra sohasem cserélhet helyet a kultusszal, sohasem válhat eszközből cellá. Mert amelyik pillanatban az ember elkövetné ezt az erőszakot, és megpróbálná a kultuszt feloldani a kultúra szövevényében, maga a kultusz veszítené el tartalmát, és olyanná válna, mint a megízeltlenült só. Az pedig – Jézus nyomán – tudjuk, mire jó...

GAZDA ÁRPÁD: REÁLIS LÁTOMÁS (1.)

Népfelkelés Tőkés László ablakából

A hit. Csakis a hit őrizhette meg a bizalmunkat, a reményt, hogy elénekeljük vasárnap a templomban a „Tebened bízunk”-ot. A hit, mert amit láttunk, amit hallottunk, az nem adott okot derűlátásra. 1989. december 16–17-e. Az irodában, a Debreczeni István arcképe fölött a falóra mánusai átbillennek a kör tetején, és súlyuk folytán húzzák, hívják az időt. A parókia előtt sötét egyenruhás „sötét alakok” vetekednek az éjféli feketeséggel. A Timotei Cipariu utcán katona-teherkocsik állnak, járatják a motort. Ha futni kell (amit már több ízben is kellett), gyorsak lehessenek. Csak a kis „Aro” páncélosok mernek csőrükkel és golyósörőjükkel a Mária felé fordulva maradni. Sisakok. Fehér, sötét, fehér, sötét, fehér, fehér... Kifelé bámulnak a Mária irányába. Látszólag a parókia nem érdekli őket. Messziről, meghatározatlan irányból, hallatszik a tömeg morajlása. Még élnek az indulatok, élnek a tüntetők. Semmiről sem győzte meg őket a vízszög, a könnygáz, a gumibot, a feléjük dobált kövek...

Palival és Attilával az ablaktáblák és a sötétítő függöny között kuporgunk, és rádiós stílusban helyszíni közvetítést sugározunk az utcán látottakról a házból levőknek, valamint a szekus legényeknek, akik épp ügyeletesek a lehallgató mellett. Sötétség. Csupán a szemközi oldalon, az első emeleten ég a villany. Egy háziköpenyes öszes úr a kitárt ablakon könyököl. Egész este ott volt. Nem szólnak rá a rendőrök.

Kiabálás hallatszik. Egy férfi rohan az utcán a Máriától befelé. Elállják az útját. Hat rendőr gyűrűjében ütések tompa suppanása és jajgatás hallatszik ki. A tetemet (?) ott hagyják az utca közepén. Egy kicsit később valaki a hajánál fogva felemeli, az arcába világit, aztán visszaejti, a fej koppan az aszfalton. A test nem vonaglik meg, amikor bele-rug, nem érzi már a fájdalmakat.

Érthetetlen. Nem tudom felfogni, miből gondoltam, hogy másnap lesz istentisztelet, hogy ki tudok majd osonni az onnan kiáramló tömeggel, aztán a legelső vonattal el a városból. László is ezt ajánlotta. Túlságosan sokat kockáztattam. Legalább a polgármester ne írta volna fel a nevemet, amikor pénteken a tüntetők képviselőjében beszéltem vele. Mondhattam volna hamis nevet is... Reggel tízkor léptem be a házba, és azóta csak tíz percre mentem ki, nyolc óra tájt, amikor elkísértem Borit a villamosmegállóig. Reszketett szegény. Egy fél órával korábban, mikor távozni akart, megdobálták az utcán. Azt mondták rá, hogy szekus ügynök. Úgy éreztük, hogy két tűz közé szorultunk. Hat óra tájt a felhevült tömeg már elveszítette a kormányozhatóságát, és ránk akarta törni az ajtót, hogy kiürítse az állítólagos szekusokat a házból. Az effélék valószínű, hogy épp a belügy provokációi vol-

tak. Már-már megváltásnak éreztük, amikor nyolc óra után a tömeg nagy része felkerekedett és elment a központ felé. Fellelegeztünk, mert az ott maradtok fegyelműzetek voltak, tudták, hogy miért jöttek. Újra gyertyalángok lobbantak fel, az emberek tudatára ébredtek, hogy erre is jők a gyertyák, nem csak az ártalmatlan esték kivilágítására. És csend, feszült nyugalom honolt az utcán.

Pedig milyen biztató volt délelőtt. Moť (a polgármester) és Rotărescu (a szocialista egységfront elnöke) mindent elkövetett, hogy szavainak hitelt szerezzen. Már korán reggel tettekkel próbálták igazolni, hogy hűek lesznek a pénteken ígértekhez. Orvoskomissziók sorjázta Editet megvizsgálni, megjelentek az I.C.R.A.L. melósai betenni a hetekkel előbb bedobált ablakokat, utcáseprők narancsszínű rongyai billegetek az utcában... a tömeg mégsem hagyta elámitani magát. Követeléseiben mindig egy lépéssel az ígéretek előtt járt. Először a kilakoltatási parancs visszavonását kérte, de a futár szavának, aki délben ezzel a hírral érkezett, nem adott hitelt, írásos dokumentumot pedig a városi méltóságok nem voltak hajlandók kibocsátani. Később már a püspököt akarta a parókia ablakában látni, amint megadja Lászlónak a temesvári kinevezést. Akkor jó volt a hangulat a házból. A hónapok óta szoruló hurok engedni látszott, és azt sem tartottuk kizártnak, hogy helikoptert küldenek Váradra Papp László püspök után. László is gyakran elmosolyodott, bár mindegyre meg kellett hatódnia, mert emberek jöttek be az utcáról, élelmet hoztak, és sokukat térdre kellett felemelnie. Legtöbbjük öregasszony volt. Fogatlan szájuk sírásra görbült, és küszködtek, kínlódtak hálájuk, meghatódottságuk kimondásával. Románul, magyarul beszéltek. Arra gondoltam, hogy bizonyára a zsebkendőjük bugy-rából bogozták ki a pénzt az idehozott vek-nire. Istenem, micsoda nagy dolog embernek maradni egy embertelen világban, és

milyen gyönyörű a fizetség érte. Ennyit ér a hit, mely csontváza elhízott, puhány, szétfolyó emberségünknek. Bizonyára sejtette erejét a kommunista rendszer is, azért harcolt olyan csökönyösen ellene.

A tömeg egyre gyűlt, jöttek egyenként, jöttek csoportosan, és hozták hazulról lakásaik beléjük kövült hidegét, gyomruk folytonos korgását, hozták az áramszünetek elsötétült dühét és minden sérelmüket, és sokan előzőleg felhajtottak a garatra, mert józanul nem volt elég erejük túltenni magukat a félelmeken, és már érezni lehetett, hogy a László ügye csak ürügy számukra, hogy nemcsak megvédeni akarják őt, hanem olyan világot teremteni köréje, amelyben nem kell hőssé válnia senkinek a szókimondásért, ahol a mindennapi kényszerek nem űzik ki belőlük az emberséget. Bentről ez teljesen reménytelennek hatott. Ismervén az ellenfél erejét, az első rendszerellenes jelszavak kétségbeesést váltottak ki, hiszen tudtuk, hogy minden felelősséget a László nyakába varrnak, miután szétverik a tüntetőket. Arra gondolni sem lehetett, hogy ezek a jelszavak a rendszer pilléreit ingatják. Körbeültük a nagy asztalt, és megoldásokon gondolkodtunk. Később telefonált a polgármester. Azt akarta, hogy László jelentse be: ha nem mennek haza, ő maga lemond a temesvári állásáról. Rögtön elvetettük. Érezni lehetett, hogy mit sem ér már a szó, és ilyen bejelentés csak a szekunak kaparhatná ki a gesztenyét. Kint egyre forróbb, bent egyre elkeseredettebb lett a hangulat. Nem tudtuk felmérni, mennyire reális és mennyire provokáció mindaz, ami az utcán történik. Senki sem jött vissza azok közül, akik itt jártak a délután folyamán, pedig mind csak fél órára, órára mentek el. Vajon mi történt Ferivel, Béla bácsival, Imrével, Csabáékkal? Lekapták őket, amikor kimentek? Vagy csak a visszajövés lehetetlen?

Az utcát figyelem az ablak alatt kuporogva. Egy kisasút érkezik a ház elé. Valakik kiszállnak belőle. A ház felé néznek. Tanakodnak. A kocsit megfordul közben. Lehúzom a fejem, amíg a fénycsóva a parókia felé irányul.

HETEDIK KÜRTSZÓ

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

LEVÉLTÁRI ANYAGOK alapján kétségtelen, hogy a rágalmazás profi fegyver volt a múlt rezsim titkosszolgálatá kezében is. A pletykaterjesztést, a diverziót, a hazugságok kiöltését és alkalmazását módszeresen tanulták és tanították. Kimutathatatlanul több kárt okoztak ezzel, mint bármilyen fegyverrel. Aki karmaik közé került, azt kiképezték arra, hogy hazudjon, örökre megrontva némelyek lelkét. Mert a pletyka, a rágalom, a hazugság is lehet szinte reflex-szerű, mint bármilyen emberi cselekedet.

SAJNÁLUNK KELL a súsárlókat, tudva azt is, hogy aki szelet vet, vihart arat (Hós 8,7), és aki Isten törvénye ellen megátalkodott módon vétkezik, annak nem irigylésre méltó a jövője.

Ülésezett az Erdélyi Presbiteri Szövetség

Az Erdélyi Egyházkerület Presbiteri Szövetsége idei közgyűlését október elején tartotta Segesváron. Ez volt az első találkozó azóta, hogy tavaly májusban már harmadszor alakult meg a kerületben a Presbiteri Szövetség. A találkozóra a tizenhat egyházmegyéből mintegy 80 személyt hívtak meg, ennek alig több mint fele vett részt, három egyházmegye nem képviseltette magát.

Csalóka Zoltánnak, a Küküllői Egyházmegye esperesének igehirdetését követően **Ötvös József** egyházkerületi missziói előadó köszöntötte az egybegyűlteket, hangsúlyozva, hogy az együttléte egyik legnagyobb ajándéka az egymással való találkozás. A házigazda **Bíró István** segesvári lelképásztor elmondta: a gyűlésnek helyet adó Gaudeamus Ház a városban a Magyar Ház szerepét tölti be, hiszen itt rengeteg magyar jellegű rendezvényt szerveznek. Az épületben kapott helyet egy bentlakás is, ahol a Kis- és Nagy-Küküllő mentéről érkező magyar gyerekeket szállásolják el, a mintegy 40 diák így tud hozzájárulni a segesvári magyar középiskola fenntartásához.

A találkozó első részében a jelenlevők vetített képes előadást hallgathattak meg: **Ósz Sándor Előd** kolozsvári levéltáros Kálvin műveinek, tanainak Erdélyben való elterjedéséről érkezett. Ezt követően **László Kálmán**, a Királyhágómelléki Egyházkerület Presbiteri Szövetségének elnöke tartott rövid beszámolót arról, hogy a szomszédos

kerületben mivel foglalkozik a több éve sikeresen működő Presbiteri Szövetség. A szövetségnek nincs olyan hagyománya mint Magyarországon, ahol 1990-ben újralakult a század elején jól működő Presbiteri Szövetség, s amely ma önálló jogi személyként fejti ki tevékenységét, havonta megjelenő önálló lapot tartva fent. A szomszéd egyházkerületben a kilenc egyházmegyéből hatnak olyan elnöksége van, amely külön választás eredményeként került a megyei szervezet élére. Ezekben sikerült elérni, hogy az elnök ne az egyházmegye főgondnoka legyen, hiszen a két tisztség a munka rovására menne. Az egyházmegyékben konferenciákat tartanak, egyes helyeken külön körzetekben is (8-10 egyházközség presbitereinek a részvételével), tartják a kapcsolatot a magyarországiakkal, minden év márciusában tartanak közgyűlést, októberben elnökségi ülést. Folyamatos a kapcsolattartás az elnökség és az egyházmegyék között. Az egyházkerületi lapban, a Harangszóban egy oldalt a presbiteri szövetség hírei, a presbiteri munkával kapcsolatos írások töltenek be.

Sikerült önálló honlapot létrehozni (www.presbiteriszovetseg.gportal.hu), rendszeresen küldenek tagokat a magyarországi továbbképzőre.

László Kálmán szerint a két romániai református egyházkerület presbiteri szövetsége között megállapodásnak, együttműködésnek kellene létrejönnie. Javasolta a felnőtt presbiterképzés beindítását, a különböző partnerkapcsolatok kiépítését egyházmegyék és egyházkerületek között, ugyanak-

kor hangsúlyozta a körzetekben, régiókban való gondolkodás fontosságát.

A folytatásban kerekasztal beszélgetésre került sor a református sajtó helyzetéről, amelyen jelen volt **Somogyi Botond**, az Üzenet főszerkesztője. Ötvös József moderátor feltette a költői kérdést: hogyan lehetséges az, hogy kevesebb példányban nyomtatják az újságot, mint ahány presbiter van az egyházkerületben? A beszélgetés során egyesek a lap menedzselésének hiányát kifogásolták, mások az újság létrejöttéről érdeklődtek. Elhangzott, hogy a lapot nem lehet üzleti vállalkozásként felfogni, hanem kizárólag misszióként tekinteni rá. Egyöntetű volt viszont a vélemény: égetően szükség lenne a lapterjesztés javítására. Erre azonban a jelenlevők közül senki sem tudott megoldást javasolni. A szünetben kiderült, van olyan gyülekezet, ahol minden presbiter megrendeli a lapot, ezzel is előljárva a példaadásban, van olyan hely is azonban, ahol csupán egyetlen előfizető van.

A szövetség közgyűlésén **Pályi József** alelnök bejelentette: a tavaly megválasztott Báthori Endre elnök lemondott. A résztvevők a működési szabályzat-tervezetben foglaltak értelmében megszavazták Pályi Józsefet a szervezet új elnökévé, viszont új alelnököt nem sikerült választani. Elhatározták, hogy a következő közgyűlésre jövő szeptember végén kerül sor Szászrégenben.

S. B.

Soli Deo Gloria!

Egyedül Istené a dicsőség! Ezt vallottuk, és ezt tapasztaltuk meg augusztus 28-30. között az V. Presbiteri Szövetségi Konferencián.

A nyitó istentisztelet témája *Sola gratia – egyedül kegyelemből* – Isten a legnagyobb nyomorúságban élőknek ragyogtatta fel kegyelmét, és indította el ezzel nemzetünk életében a reformációt. Nagy reformátorunk Kálvin János életét és munkásságát Ósz Sándor Előd levéltáros előadásából ismertük meg. Sipos Tas Töhötöm békési esperes nyomatékosan rávilágított arra, hogy református identitásunk alappillére a Szentírás – a tiszta forrás.

Dr. Buzogány Dezső teológiai professzor előadásából megismerhettük Kálvin tanításának hatását az erdélyi reformációra, a presbitériumok, az egyházkormányzat és a református istentiszteleti rend kialakulásában. Az egyházfegyelmet a presbiterek gyakorolták, ezért a megválasztásuknál különösen vigyáztak arra, hogy istenfélő, tiszta éle-

tű és kellő bölcsességgel rendelkező személyek foglalják el e tisztséget.

Kálvin örökségünk: a presbitériumok megalakulása. A XVIII. század elején jelenik meg a presbitérium a mai formájában. Ötvös József, az Erdélyi Egyházkerület generális direktora kimagasló figyelmet tulajdonított a magyar református sákramentumok fontosságának, nevezve azokat szentségnek. A sákramentumok: a keresztség és az úrvacsora kiszolgáltatása alkalmával Isten szférájába kerülünk. Kálvin, mint igehirdető és Szentírást magyarázó, a szószéken nagyon bátor volt, a szószéken kívül gyengéd, bátorlalan, gyámoltalan. Nagy reformátorunk nevéhez fűződik az igehirdetés, tanítás, fegyelmelés és a szeretetszolgálat hangsúlyozása.

Köszönet illesse a konferencia előadóit, résztvevőit és nem utolsósorban szervezőit, az aradi és battonyai egyházközségeket, akik nagyon sokat tettek, fáradságot nem ismerve, lelki és testi épülésünkért. Isten gazdag áldása legyen életükön, Soli Deo Gloria!

POZÁN EDIT misztófalui gondnok

PÁLYÁZAT KÁNTORI ÁLLÁSRA. A Zilah-Belvárosi Református Egyházközség Presbitériuma pályázatot hirdet a nyugdíjazás révén megüresedett egész normás kántori állásra. Az egyházközség biztosít: három szoba, konyha, fürdőszoba, kamarából álló, gáz és vízvezetékkel ellátott szolgálati lakást, udvar, kert, temetőkeret használati joggal. Továbbá, besorolás szerinti javadalmat, valamint továbbképzők finanszírozását vállalja. Szakmai követelmény: legalább három éves kántori szolgálat, felsőfokú (főiskolai, egyetemi) végzettség – ének, zene, zenepedagógiai – szakon. Az új énekeskönyv (MRÉ) ismerete. Orgonán (esetleg más hangszereken is) való kifogástalan játszás, énekkhang, kórusvezetői képesség. Munkakör: a Kánon vonatkozó paragrafusainak megfelelően. Gyermekek-, ifjúsági-, felnőtt kórus vezetése. Adminisztratív szolgálat. A pályázati iratcsomónak tartalmaznia kell egy kézzel írott önéletrajzot, keresztlelési és confirmációi igazolást, valamint a korábbi szolgálati hely(ek)ről a Presbitérium által kibocsátott ajánlólevelet. Az okmányok leadásának helyszíne: Zilah-Belvárosi Református Egyházközség Lelkipásztori Hivatala, 450006 Zilah, A. Saguna u. 7. sz., T/F.: 0260.661-487.

TOLLVONÁS

Ha a pap elszúrja...

Szeptember 12-én délután tartották a nagyváradi-újvárosi templomban egyházkerületünk nyári kántorképzőjének a záróhangversenyét. Városunk legnagyobb férőhellyel rendelkező református temploma kongott az ürességtől. A tanfolyam résztvevőin és a tanárokon kívül alig néhány ember jött el. Jékely Zoltán sokat idézett marosszentimrei élménye ott a 2009. év váradi helyzetképe lett: „tizen vagyunk: ez a gyülekezet, a tizenegyedik maga a pap, de éneklünk mi százak helyett...”

Hogy lehetséges az, hogy alig néhány embert érdekel ez a hangverseny? Az orgonák szakszerű felújítását és a képzett kántorok ügyét sokszor félsöpörték már a gyülekezetek arra hivatkozva, hogy anyagi helyzetük nem teszi lehetővé ezen hiányosságok orvoslását, holott az egyházi éneklés épp olyan fontos része az Isten imádatának, mint mondjuk a prédikáció. Húsz évvel a rendszerváltás után már nehezen lehet azzal takarózni, hogy előbb a templomokat és parókiákat kell renoválni, majd gyülekezeti házakat építeni. Ezek a kerület nagyrészeiben már megvalósultak. Hála Istennek. Csakhogy, amíg kövekből építettünk, addig az éneklésünket hanyagoltuk, és vele az istentiszteletet.

Nem túlzás! Mert mi az élő gyülekezetek ismérve? Az élő istentisztelet történik. Nemrég a debreceni MODEM-ben egy templomépítészeti kiállítást lehetett megtekinteni. A címe beszédes volt: A Mindenség modelljei. A templom ugyanis ezt a szerepet kell hogy betöltse. Kiszakítson a mindennapok forgatagából, szédítő iramból, és közelebb vigyen a mennyei megnyugváshoz, harmóniához. (A harmónia nem holmi buddhista meditáció eredménye, hanem a zene egyik kulcsfogalma is.) Jézus mondja: „Jöjjetek énhozzám, kik megfáradtatok és megterheltetek, és én megnyugtaltalak titeket.” Istennel mindenütt lehet találkozni. Ez igaz. De a templomban kötelező módon meg kéne történnie ennek a találkozásnak. Képzljük el, hogy belépünk egy református templomba. Megszáll-e bennünket az áhítat? Nem a fehérre meszelt falak, nem a népi varrottas terítők, nem a virágokkal telepakolt úrasztala az, ami a Mindenség modelljét adja. Hanem az, amikor egy templomban imádkoznak, énekelnek (ami Ágoston szerint kétszeres imádkozás feltevé, ha jól énekelnek), ígét olvasnak és magyaráznak, és megújítják Istennel a szövetséget az emberek, amikor újból és újból megtörik a kenyeret Jézus halálának emlékére és magukhoz veszik, mint a könyörülő Isten szeretetének egy darabját.

Hogyan imádkozunk? A papok mondják hangosan, mi közben ásitunk. Hogy énekelünk? Csak azt a három-négy éneket, amit

már tudunk, a többi egyszerűen lusták vagyunk megtanulni. Az úrvacsora sem jelent sokat. Maradt a prédikáció. De mi van akkor, ha a pap elszúrja? Nos, ha a pap elszúrja a prédikációt, akkor az egész istentiszteletünk meghalt. Azért halt meg, mert nálunk az énekeknek az istentisztelet keretében csak töltelék-szerepük van. Kell valamivel kezdeni, és be kell valamivel fejezni a templomozást. Az ének azonban nem díszlet, nem a fölösleges szünetek kiküszöbölésére hivatott közjáték. Ha lennének képzett kántoraink és jó orgonáink, akkor ilyen esetekben még lehetne menteni a menthetőt, lehetne újraéleszteni, mert ha a prédikáció nem ragadja meg a gyülekezetet, akkor Isten Lelke az éneklő ember szívét még megragadhatja, és így a jól énekelte zoltárok kétszeres imádsága feledtetné a prédikáció sekélyességét. Nem a papot kellene menteni, hanem az Isten ügyét.

Egyházunk Alkotmánya a kántortisztviselőnek nevezi, s ezzel megtagadja kántorainktól, hogy ők az istentiszteleten szolgálnak az Úrnak. A kántor tisztviselő, mert pénzt kap. De könyörgöm: a lelkészek is kapnak fizetést, mégsem nevezi őket a Kánon tisztviselőknak, hanem Isten szolgálóinak. Hogy van ez? Aki érti, magyarázza meg!

Ugye mindenki, amikor templomba megy, ünneplőbe öltözik? Igen, mert szép akar lenni Isten előtt. Ha a templomba szép ruhát veszünk, akkor illik, hogy merjünk új énekeket tanulni, merjünk jól énekelni. Egyszerűen azért, mert szeretnénk Isten elé a lehető legszebb háláldozatot vinni. De ehhez szükségünk van képzett kántorokra és jól működő orgonákra.

Azok az atyafiak, akik jelentkeztek a kerület által meghirdetett tanfolyamra és azok a tanárok, akik vállalták, hogy velük foglalkoznak nem kevesebbre vállalkoztak, hanem az Isten szolgálatára, hogy Neki szép ajándékot vigyenek a templomokba. Támogassuk, becsljük meg őket! Ha másképp nem tudjuk, akkor legalább azzal, hogy odafigyelünk rájuk!

GERÉB MIKLÓS

(A szerző nagyváradi-ósi segédlelkész.)

1900 előtti
Könyvek
kéziratok, térképek
Vétele

KÖZPONTI ANTIKVÁRIUM
1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15.
Telefon: (00 36) 1 483 13 34
e-mail: info@kozpontiantikvarium.hu

Házhoz megyünk!

OLVASÓLÁMPA

Negyvenegy prédikátor

A *Negyvenegy prédikátor* I. kötetében valóban 41, a huszadik század második felében mártírsorsot megélt lelkész nevére hívtuk fel a figyelmet. A II. kötetben már 99-re növekedett a számuk. E III. részben már 156-nál tartunk. Közben a névsor 200 fölé emelkedett, így – ha az Úr engedi, és élünk – még egy IV. kötet is tanúskodik majd arról, hogy milyen gigantikus méretű dühösséggel támadta a „Fenevad” a hit embereit. Egrészt mérhetetlen szenvedést okozva nekik, családjuknak, gyülekezeteiknek, meggyalázva az egész magyar kultúrát. Egyházunk címerében lévő Főnix-madár azonban a szenvedések tüzeiből mindig felroppen...

Félelmetes? Felelemel? Elkötelező?

Olyanokról van szó, akik keresztény hitük okán szembesültek az ateista hatalom öklével, gumibotjával és tudatmódosító kémiai szereivel. Kiket hol természetesen, hol „véletlenül” próbáltak likvidálni. Akár bírósági úton (megcsúfolva a jogot), hol adminisztratív módszerekkel (megkerülve a jogot), sokszor hivatalos eljárást mellőzve (átlépve a jogot). Megfosztották életüktől, vagy „csak” szabadságuktól, megsemmisítő táborba, vagy éppen „egyszerű” internálótáborba zárva őket.

Ha az értük szálló sóhajok megdermedtetek volna, a nagy magyar Alföld helyén Himalája nagyságú jéghegyek keletkeztek volna... Ettől a jég-Himalájává dermedt sóhaj-hegységtől szenved még ma is az ország. Ennek következménye a mai társadalmi válság. S ezt még mélyíti a letagadott, vagy elhallgatott múlt. Itt az ideje e jégmasszívum olvasztásának.

Felelemel, hogy a magyar református lelkészi kar oly sok tagja vállalta a hitvalló mártírsorsot. Őseik nyomán öntudatos protestánsoknak vallották magukat. Csak a hozzá nem értők beszélnek „protestáns” vallásról. Protestáns vallás nincs. Amde vannak protestáló keresztények, azaz hitvalló életetek. Ők annak a Jézus Krisztusnak a nyomán járnak, aki félreérthetetlenül mondta, hogy „aki engem követ nem járhat sötétségben...”

Péter apostol volt az első protestáns: Cézárea Filipinél – s nem véletlen, hogy éppen ott – mondta: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” S addig hirdette az örömhírt, míg nem Rómában keresztre feszítették... – Egyébként időrendi sorrendben István diakónus az első a mártírok sorában: agyonkövezték. (Nem véletlen, hogy Vajk a keresztiségben az István nevet kapta.) Pál apostol szenvedélyesen járta a világ útjait, örömhírt terjesztve: lefejezték. Itáliában és Galliában, Afrikában és Pannóniában, s ma már mind az öt földrészén hitvalló protestálók tömege vallja: Krisztus a Király!

Pro-testare = valamiről tanúskodni. Ha kell életével megerősítve: Krisztus a Király, az Uraknak Ura. Így a hitvallók vére magvetés. Kalászt terem. E III. rész hitvallói is minket biztatnak: Legyetek ti is Krisztusról PRO-TESTÁLÓK!

(Papp Vilmos: *Negyven prédikátor*. XX. századi magyar „gályarab”-prédikátorok III., Budapest, 2009.)

A SZILÁGYSOMLYÓI EGYHÁZMEGYE KÓRUSTALÁLKOZÓJA

„Ének és orgonahang”

Dióhéjba sűrítve a fenti mottóval jellemezhetném a Szilágynagyaluban szeptember 20-án megtartott VII. Egyházmegyei Kórustalálkozót. Az összesereglettek szívet-lelket melengető újbóli bemutatkozását **Csomasz Árpád** generális direktor igehirdetése nyitotta meg, amikor is a Mt 25,14-25 alapján a tántumokról beszélt. Mi vagyunk a szolgálók, akik nem ástuk el a kincseket – hangzott a prédikációban –, hiszen külön tehetőség a hang, mellyel Istent dicsérjük, amit teszünk ez alkalommal is mindenki javára.

Lukács József esperes házigazdaként köszöntötte a találkozó díszvendégeit és avatott szaktekintélyeit, **Guttman Mihály** és **Emese**, illetve **Birtalan József** kiváló zene-

szakoktatókat, akik isteni erővel végzik szolgálatukat. A díszelnökségben **dr. Széman Pétert**, egyházmegyei kórusmozgalmunk főszervezőjét és lebonnyolítóját köszöntötte.

Általános bemutatás után került sor a felépők bemutatkozására. (Ipp, Kémer, Kraszna, Sarmaság, Sarmaság-Bányatelep, Szilágybagos, Szilágyolompért, Szilágypercesen, Szilágyosmlyó, Varsolc, Szederinda citeracsapat). Programon kívül jelentkezett a zilahi római katolikus Rorate vegyeskar is – öt erős, csodás hangú férfi és három női énekes.

A kórusok értékelését Birtalan József és Guttman Mihály szakértelmével végezték. Meghatódtam a csodás kórusművek hallatán és nem voltam egyedül – mondta Birtalan

József. Ráadásaként helyben betanította a jelenlevő kórusoknak saját feldolgozását: Áldjad én lelkem a dicsőség magas Királyát.

Köszönet illet mindenkit e szépmemlékű kórustalálkozóért – fejezte ki elismerését Guttman Mihály, a Romániai Dalosszövetség nevében. Legyünk hű szolgálók, énekeljünk minél többet, lehetőleg kottából, ezzel is őrizve gazdag népi hagyományainkat.

A műsor után a házigazda lelkész, Lukács József ismét megköszönte a díszvendégek értékelését és mindenki odaadó hozzájárulását a találkozóhoz. A kórusok kiértékelése után a kórusvezetők külön megbeszélést folytattak a szakirányítók vezetésével. Ezt követően az imateremben minden éneklőt gazdagon terített asztal mellé vártak a helyi presbitérium szervezésében, a gondos háziasszonyok és segítők.

VÉR ISTVÁN

„Felemelvén kezeteiket dicsérjétek Istenteket!”

Negyedik kántorképző tanfolyamát tartotta az Egyházkerület augusztus 31. – szeptember 12. között, a Partiumi Keresztény Egyetem zenetanszékén és a várad-újvárosi templomban. A képzésre 22 hallgató jelentkezett, közülük húszan csoportvizsgát tettek a tanfolyam végén.

A négy szinten zajló képzésen nyolc tanár oktatott: Berkesi Sándor Liszt-díjas karnagy Debrecenből az első három napon vett részt, karvezetést és gyülekezeti énektanítás módszertanát tanított. A képzőn a főtanár a gyülekezeti ének, emellett hangszer (harmónium és orgona) oktatás volt Kozma Gyula, Kozma Márta, Pünkösti Apor és Márkus Zoltán vezetésével. A zeneelméletet Leopold László, a PKE tanára, zenetörténetet Nagy Judit Noémi és Kozma Márta, orgonaismeretet Pünkösti Apor tanított. A kórusral Márkus Zoltán zenetanár, nagyváradi-réti kántor-karnagy foglalkozott.

A két héten át tartó intenzív oktatás mellett alkalom nyílt a várad-rogiuszi orgona megtekintésére, amelyen a felsős hallgatók vizsgát tettek. Nagy élményt jelentett a csoportnak a római katolikus bazilikában tett látogatás, amely során Kristófi János Zsigmond orgonaművész, a PKE tanára bemutatta a barokk stílusban épült templomot és orgonát, utóbbit egy minikoncert során meg is szólaltatta a jelenlévők nagy öröme.

Berkesi Sándor Liszt-díjas karnagy karvezetést és gyülekezeti énektanítás módszertanát tanított

A képzőn hagyományosan egy műsoros estet is tartanak, melyen a tanárok és diákok együtt lépnek fel. Ezt idén humoros jelenetekkel is kiegészítették a hallgatók. A feszített tempóban, de jó hangulatban töltött két hét után minden tantárgyból vizsgáltak a tanfolyam résztvevői.

A képző záróhangversenyére szeptember 12-én délután került sor az újvárosi templomban. A hálaadó zenés istentiszteleten Herdeán Gyöngyi lelképásztor hirdett ígét és szolgált a kántorképző kórusa. Márkus Zoltán G. Carissimi *Bűnbánó szívetemet*, valamint Bárdos Lajos *Mennyei seregek* című énekkompozícióját vezényelte. A *Messziről száll dalunk* című héber kánont Nyéki Enikő dirigálta. A *Jöj, az Úr vár reád* című négyszólamú feldolgozást Boros Margit vezényelte, orgonán kísért Rác Lóránd

Márton. Sárközi Júlia a *Jézus, te égi szép tündöklő fényű név* kezdetű énekkompozíciót, Nagy Zita pedig a *134. zsolnárt* vezényelte.

Az ünnepi műsor után köszöntések hangzottak el, és sor került az oklevelek kiosztására. Húsz hallgató vette át a csoportvizsgákról szóló bizonyítványt.

Már az első tanfolyam végeztével felmerült a kérdés, hogyan lehetne a képzést három hetesre bővíteni, hiszen két hét után kezdenek kialakulni azok a készségek, amelyekre szükség van a hangszer- és énektanulásban. A harmadik hét éppen a begyakorlás, az elmélyítés fázisa lenne, amelyre nem biztos, hogy mindenki sort kerít odahaza, talán éppen hangszer, vagy idő hiányában, család vagy más munkahely mellett. Erre sajnos jelenleg nem biztosított az anyagi háttér. A tanári kar folyamatos, évközi képzésben is gondolkodik azok számára, akik két nap részt tudnának venni ezeken a „konzultációs alkalmakon”.

Az elmúlt négy év során több, mint ötven kántor vett részt a képzőkön, egy vagy több évfolyamon. A szakmai képzésen túl a képző hangulata, a baráti kapcsolatok, a szakmai közösséghez való tartozás meghatózó élmény, amely további munkára, folyamatos gyakorlásra és tapasztalatcserére indít. Felmerült a kántorképző tanfolyam egyesületként való bejegyzésének lehetősége is, mely nagy mértékben segítené a pályázásban, a szakmai képzés bővítésében, konferenciák és találkozók szervezésében.

OROSZ OTILIA VALÉRIA

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyülekezeti Lapja
ISSN 1221 - 0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,20 lej.

Felelős szerkesztő: Fábrián Tibor. **Olvasószerkesztő:** Babes Ardi Erika. **Tördelőszerkesztő:** Kraftsikné Petrikó Ildikó. **Külmunkatársak:** Balázsné Kiss Csilla, dr. Csohány János, Kupán Árpád, Orbán Levente, Tóth Zsigmond. **Szerkesztőség és levélcím:** Harangszó, 410001, Oradea, str. Moscovei nr. 14. Tel.: 0259/434-664; 416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com

A terjesztés a lelkesítő hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.